

Боротьба кляс.

Робітники хочуть більшої платні за свою працю. Капіталісти хочуть платити меншу платню.

Робітники хочуть коротшого дня праці. Капіталісти хочуть, аби робітники працювали як найдовше.

Робітники хочуть просторих, добре освітлених, здорових робітень. Капіталісти спихають своїх робітників у тісні, темні, погано вентильовані, смердячі нори.

Робітники жадають средств охорони праці. Капіталісти противні тому, бо средства охорони коштують гроші.

Робітники хочуть відшкодованя за каліцтва, які стрінуть їх при праці. Капіталісти противні тому, бо зиск для них важливіший, ніж людське життя.

Робітники хочуть, аби роботу мали всі робітники. Капіталісти хочуть безперестанку мати під рукою армію безробітних, бо вони, старяючи ся, дістали роботу, збивають заробітну плату в долину.

Робітники хочуть, аби діти діставали в шклях добре вихованя. Капіталісти хочуть мати дитин до роботи в фабриках, робітнях та на ланах, бо діти роблять таємно чим старі.

Робітники хочуть законів, які б забезпечували робітників. Капіталісти хочуть скасування всіх законів, що є в інтересі робочої кляси.

Робітники хочуть дістати все те, чого потребують. Капіталісти стараються не допустити до того.

Робітники організують ся в фахові товариства. Капіталісти організують ся в картелі.

Робітники допомагають собі страйком і бойкотом. Капіталісти відповідають на те лакавтами та чорними лістами.

Отсе становить війну поміж обома клясами суспільства.

У сій війні капіталісти допомагають собі зброєю, якої робітники ще не навчили ся вживати.

Вони вживають парламентів, а парламенти видають закони прихильні капіталістам, а ворожі робітникам.

Вони вживають судів, і суди примінують закони так як треба капіталістам.

Вони вживають війська і поліції, аби розбити страйки.

Вони можуть се робити, бо робітники та селяни вибирають послами їх або їх послугачів.

Консерватисти і ліберали — се капіталістичні партії.

А однак робітники та селяни піддержують сї партії підчас виборів і відтак дивують ся, чому: правительство є все по стороні багатих, а ніколи не є по стороні бідних.

А прецінь се єсно, як сонце, що, поки зможемо дістати робітничі закони, то мусимо вперед мати своїх послів і судів, котріб мали погляди робітничої кляси і якіб були зобов'язані слухати волі єдиної робітничої організації.

Як зорганізують ся працюючий люд політично, то може скоренно навчити панів респекту для себе.

Раз зачнуть голосувати так солідарно, як страйкують, а все піде їм в лад.

Як дістануть у свої руки правительственну власть, то не буде їм тяжко завести ліпшу платню, коротші години праці, ліпші умови праці, закони про відшкодованя, працю для безробітних, образованя для дітей і все те, чого їм потрібно.

Все те можуть дістати і більше чим те. Можуть звипити клясу панів. Можуть відібрати капітал і фабрики від капіталістів і обернути їх на власність народу.

Лоти не дійде до того, доки робітничя кляса не перебере на свою власність усіх средств продукції, доки весь витвір праці робітників та хлопа не буде його власністю, поки не скінчить ся боротьба кляс.

Отсе є ціл соціалізму. Соціал-демократична партія стараєть ся здійснити сю ціл.

Се дуже важна ціл. І тому всякий мусить основно пізнати соціалістичну науку. Мусить пізнати її, бо незадовго соціалістичний рух зробить переворот у його приходах і в його суспільнім становищу.

3 життя гомстедерів.

Коби лише до Канади, — говорили наші емігранти, лишаючи свою родину гніздо, а там будемо їсти білий хліб, м'ясо та різні ласітки. І з тою надією кождий випустив ся в дорогу за море, де має зажити царства на гомстеді. Чи було іє воно так, як думав наш хлібороб? Кожний, що дістав тих 160 акрів думав, що він вже галицького діда кум. Та нещасний дуже завів ся, коли заколовши ся на ті осики, зайшов в лісові темряви, бо і тут канадійські бізнесмени есуть його гірше чим старокравці павки.

Лісовий фармер в перших роках, щоб не згинув з голоду, лишає свою родину на волю „всемоу чого“, а йде пару сот миль пішки шукати роботи. Заробивши який цент, вертає ся до дому, щоб діти своїх нагодувати. Але чи тут йому не біда? Прецінь з долара хліба не

спечеш а треба муки, ба, як ту муку доставити до дому? Возом не поїдеш, бо нема ще такого, яким-би можна їхати поміж осиками, а про дорогу нема що думати. Ідеш до якогось містечка, то мусиш мати віз, човен і осланого коня. Але в паного гомстедера другий спосіб. Він замість воза має плечі, а де треба човна, він складає чоботи і бредє. Ось так більшість лісових фармерів носила і нині ще носить муку по кільканайцять миль. Дехто і тим вдоволяє ся, мовляв, добре що є хоть ліс, а то і хліба не булоб чим снечи.

І так кождий нлює біді в очи в тій надії, що хоть йому тепер тяжко-тяжко, то може колись буде ліпше. З року на рік, з дня на день пруть ся сердеги до лісного, та дарма, те ліпше і не думає показуватись. Як не полатати старих маіусів, то нових певно не будеш мати.

Стрінув си я з фармерами, котрі фармерують вже по 15 літ, котрі своє здоровля лишили на корчованю і питаю: Іже збіже сего року на ваших фармах? — „Е, та це рік славити бога був файний, а, окрім того, що ліпшим для курій, продадим ще на 170 доларів. Але що з того, коли чорт гроші бачив. От заплатив 35 дол. за молоченя, 30 за податок, 10 за шпатаги, а нівон 100 лишило ся чистого доходу для нас пятеро душ. Та й то нема їх в сховку, бо віддало ся довг за машинерію. Я обрахував, що ми цего року крім боргу (іди) заробили голова на голову по двадцять доларів, але що з того, а дивіть, йде зима а тут одежини нема для челяди, от єввіжа біда.

Тепер надію ся лише на корти. Але і тут таке. один день рубай, другий вези десять миль до стації і за се дасть вам штормик пару рукавиць і малий бльок тютюну“.

Ось так говорив лісовий фармер. Може дехто думає що се лише біда така на лісових фармах, а на степових певно ліпше. Там не треба корчувати, а запрягай лиш худібку і гайда. Добре загляньмо і тут, в степове фармерське життя.

Перше всего зазначу що нема страшнішої і більш нужденної хвилі в житю як та, коли агент завезе чоловіка в величезну пустиню, покаже йому желізний пал, що се його фарма і сам дасть драла до міста. Уявіть собі, як той гомстедер-емігрант тяженько зітгне, бачучи, як малі діточки обложились довкола своєї матері і не мають над головою ані одної стоїти стріхи, тільки понурі-та змні хмари висять над головами. Сусіда нема близько аби піти переночувати, і шалаєу нема з чого зробити. Його бересь розпука, рве волосє на голові. Істи нема що і купити нема защо. І от перша робота нашого степового гомстедера:

Зачинає мурувати хату з дерняків (грава і богото), бо матеріялу раз нема за що купити, а ліса і за сто миль неاذиблеш.

(Дальше буде.)

Дописі.

Toronto, Ont.

Дня 7 вересня вечером відбуло ся в нас на улицах Roose & Sinington віче, на котре прибуло поверх 700 українських робітників і робітниць. Віче отворив т. Стефаніцький і покликав на першого бесідника т. І. Гниду: Бесідник обговорив положеня двох противних собі кляс, т. є кляси капіталістичної і робітничої. Відтак забрав слово т. Стефаніцький і представив присутнім злидні, в яких находять ся ціла робітничя кляса.

Потім забрав слово т. Еуген Гуцайло, делегат соц. дем. партії Галичини і Буковини і пояснив присутнім звідки і яким способом взяли ся капіталісти, чому робітничий люд так страшно бідую і якою дорогою треба поступати, щоб скинути з себе ярмо, в яке він тепер запряжений. Тов. Гуцайло заохочував робітників горнутись в соц. дем. партію, бо тільки ся партія є заступницею інтересів робочого народа.

Віче закінчило ся о 10-ій год. і всі спокійно і з волею розійшлись домі.

Присутний.

Ottawa, Ont.

Минувшю неділі між нашими католиками трафилась дуже ганебна подія. Завзяті християне, яких католицькі попи тримають в вічній темноті, не мають понятія о правдивім людським житю, — зішли ся „молити“ та „спасати“ свої душі при бочці. І спасли одного з поміж себе. Коли сьвятій алкоголь взяв над вірними верх, тоді почалась між ними така баталія, що одного вірного вбили на місці. Се діялось на 68 Pine St., де живе найбільше католиків.

І бачиш робітнику, яку науку дали попи своїм овецкам? І ти ще не нарозумив ся, де для тебе місце?

Перестань робітнику лизати понам руки та за темнювати свій ум їхнім туманством, а горнись до науки, яка покаже тобі, як вирватись з нинішньої капіталістичної неволі.

Яків Чоповик.

На прес. фонд „Кадила“ зложив
т. М. Д. Демчук 74ц.
т. Іван Панчишак 50ц.

Ширіть „Р. Н.“

ПОШУКУВАНЯ.

Де є Анна Халамандра, з села Рожнова, пов. Сятин? Хтоби знав її адресу, або вона сама, хай зложить ся на адресу:

Palahna Guszul
Box 230
Coleman, Alta.

Увага.

Редакція просить всіх товаришів-робітників подавати, які де роботи, яка ціна, як довго треба працювати і по кілько годин робити робітнику на день. За се редакція буде вїм дуже вдячна.

Спішіть заprenумерувати „Кадила“

\$1 на рік.

Поодинокое члене на пресбу висилаємо за 10¢ стеміями.

Всілякі офіри на парастаси, молебні і т. д. беремо згичранцією, що назад не вернемо.

Грішники! Земля під вами горить, чому не препренумеруєте „Кадила“?!

Ч. 5. нашої сьвятої газети вийде 20 вересня, а буде містити в собі між иншим як головну точку „Канонізацію і яйцепомазаня Епископа в Кенорі“, „Весіля біскупа“ і инші думеспасительні кавалки.

Спішіть поки час на адресу:

KADYLO

Box 3542

Winnipeg, Man.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЧИТАЛИ?

Історії найславнішого в сьвітї дидектава

Шерльока Гольмса.

Одинокое руське виданє оправленє в кольорові окладинки.

Досивийшли:

1. Тайна молодої вдови.	7. Прочащий наречений
2. Наречена прокурат.	8. Слідчий нхх келнера
3. Кроваві жемчуги.	9. Крадіж брильянта.
4. Злочин в печері гри.	10. Убийник женщин.
5. Дочка лхваря.	11. Остров божевільних
6. Коронкова сукня.	12. Фалшивник грошій.
- Одна книжка 15ц., Всі 12 за 1. дол. і 50ц.

Що стало ся з архикнязем Рудольфом?

Незвичайно займаюча історія в 25 образками 60ц.

Конець „Титаника“.

Опис морської катастрофи в котрій згинуло по-верх 1500 людей, ціна лише 40ц.

ХОЧЕТЕ СКОРО ГОВОРТИ ПО АНГЛІЙСЬКИ,

то замовте собі „Провідник“. Найпрактичніший підручник до науки англійської мови, з описанєм кожного виразу, з доданєм Словара і в зірпями листів. 320 сторін друку. Ціна \$1.50 в міцній оправі \$2.00.

АТЛАС,

на українській мові, 24 мали в кольорах з поясненєм про сонце, місяць, зорі і землю. Сьвітільна ціна 72ц, в моцній оправі \$2.00.

НОВІ ПІСНІ З СТАРИМ КІНЦЕМ,

або новомодні коляди Щипавки 25ц.

НОВИЙ ЗБІРНИК НАРОДНИХ ПІСЕНЬ,

дум, коломийок і пісень весільних 25ц.

ПІСНІ ПРО КАНАДУ І АВСТРІЮ

з образками, 4-те виданє 40ц.

Катальоги даром!!

RUSKA KNYHARNIA

850 Main St.

Winnipeg, Man.